

Landskap: Blekinge Län

Härad: Medelbyta

Socken: Lillhövda

Uppteckningsår: 1931

Upptecknat av: P. G. Putterman

Adress: Lillhövda Holmsjö

Berättat av: August Andersson

Född år 1845 i Lillhövda Holmsjö

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

MINRE TILLFÖRLITLIGT

Föd och begravning

En man som
frisvarer sig.

Uppteckningen rör sig om den dödes växande här.

August Andersson berättar här på sin gamla blandade
småländska och blekingiska dialekten som är ganska svårt
att fatta, man är av stort intresse att få veta,
ya si då va man säner en som har svårt att säga när
gån ve häravrättan i goatt en folkska egän o försynatt
sag, te evia ti för bä ju i mänska si en säner han har
föndat mat där helia ande som då talas om, o si en
tohen han har int annat o vänta är te o stupp i
födlanett, o si en säner va förachtad o avskymd i alla
mänska, i en tåhnen då ä då säner att här väddet
på sen han va döa, för si då ha ya själv sitt, då en
som heet yan matta do ja va då förhållit si han

veel int dö, han redett slis mä den lede själv dä boon
man si fö han helt stet av say hela häre på huett så dä
va stora bara fläha på blott, i nä han äntien va döa
si si osata dä hore swagel brim han i sängen dä han lä
i ingen toa va dä in nä han dö, fö si han had en som
va mä döa o dän va man rädda fö, fö si dä va dän
han had silt say te dä han swa batt say, i för dän
daan va han allre redia mer i sennett, för si han
had slayge häl schwän ola o si dä nähade han te oh
si han swa på att han va oshöldia i man had inga
vettre på han så att han swa say för att, män han
ble int gammel ätte fö si äre därpå do han i han vil
in ha frästen te say, i int veel han prata me när
an hälla om dä dänina mördett, utan han bara ba att
man shooll bätta han dö i för, män dä fim han int
fä si han fim ett tämbett påhals som anra mänshia
va rädda fö o räba mat, dä va ett hämt besöki dä.

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

i så fih han lika i sin sän som han va te man fih bli
 te en sän därhå tiggoble som ta bin om han te o kvätta han
 för si då va in fråga om te o fråga någ mæn en sän en
 för si han fih ändå int begarby utan andra mäntha män
 si de bruhata me o huppa sänva ändå för en sed skall
 i så god di mä dänne, o han lä ävan god i nie dyn
 o på dän tia väät hiatt te mest hvi tom o då
 ha man att då va för då att han va en mardare i
 battervansa i stora synara som allri han på nåd
 han mardes te mardgäver me ett par o en sänenda
 i katade hristan öva mardmuan narte dän ha de
 reatt te en grav te han, prästen godhätt han o lääst
 lit övan i så fih man öra igän som nå man gäva
 rea ett as, ett självdött bråk, alla hans blada bränd
 man opp, för si då öva inen som veel ha sänna syn-
 apatta på say, o halm o sän o allt va han ha begang-
 natt fih gå samma väy för si allt va föll av syn trood man;-

3187
4

MINNRE TILFÖRLITLIGT

i sen nã fãmtan åra va gäma sä dö dã en rakbara
 inom säma i dãn skool begravas warte som sed va
 fö si int fih en rakbara begravas blan åra bristna
 mänskar dã va hirt föbytt dãn skool liqa warte
 i nã di dã skool gräva sä fram di mett på yan matthas
 hirta som lä dã liba hel men föll säma dã de böple på
 dãn, män han va helt förantad hela kroppen i nã
 sam skallen dãn va marat liba dan i häse va mest
 ätta tam lant på hans hue i stäat för dã va tre tam
 nã di laa nea han dã, sä näh si man att häse
 han vesa i gravan på en sän obotlia synnare
 yan mattha va, ja noch va dã hämt te o räha på
 tohenna oförantade döshalla för en dögräwase
 män di bröde say in om dã för si di va ätte falla
 nã di skool gräva en grav, i di sår o gräwed i
 swaa i brastade ben i döshalla om watannat sä dã
 osade om att, di va int bangna di, si di va wana se att.

46

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den dödes
behandling

3187

5

se sid 5-13.

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

August Anderson berättar med sin berättelse
 angående den dödes behandling och förvaringsätt.
 Ja så om man skool ha en död hemma med än en vika
 ha så då får man bära te o föröka skydda han me
 di stiklar som man plögade gagna, o. då va te o
 skapa vittnis i enis te då, så man la vittnis
 i när påts i sta på halt vatten van i satte omna
 bokmana då likett sto i lia dant goda man mä då
 habade enisett, män så då sat man på bue sia
 om huett, så då veel atti bli fallna i näm o man
 nå som likett be nie dyn än goda, i så då konse
 man fähera mä halt van o vittnis i lisa me
 fäst enis om man best om man o hväll, då va
 då ena sätt te o fähera sin där bucha te o ayta
 opp ett lik som får lika ivan goda öva ätta då
 så man haan int atti hamma ätt te o på dem begrava
 så foatt ättte för så man haad mäna stäktina som skol hamma
 te.

19. För vem skulle den döda skyddas med sax o. dylikt, innan hon blev begravnen?

ja även detta är en tro och sed från våra förfäder som alltid kom till sin värdighet då någon dog under de flyddade dagar. det var icke alenast saen som gjorde sin värdighet, det var bibel och salmbok som fick intaga sin plats på den dödes bröst, och samtidigt lästes fader vår övar då döde uti tro på att då bostängnes ande skulle få en god fristad efter skilsmässan från kroppen, samt att icke de onda maktarna skulle kunna få någon makt övar då bostängne, utan att kroppen skulle få vila trygt uti sin grav, varför man alltid lät en salmbok låg uti grave med då döde uti histan. sådana åtgärder vidtog man icke med sådana människor som man visste var grova syndare och gudsföraktare, ty man räknade på att de ändå var evigt förlorade, och då kunde människorna intet göra för honom,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Pregraving.

3187

6

ANDRE TILFÖRLITLIGT

te ve en begraving och i sanna het om där va av fint
 fölk, för si där skoll skolas, i kvättas, i bekas, brö, kaka, i
 panmakna, i podina, i gu vet allt som skool yöras, te en begran-
 nin, i alla gölv skool renyöras säm int vatt kvättada
 på äva i da, i sen allt granis i ensis säm skool hab
 has i ströas pau golven o ute där man skool fram
 mä likett, i all små granis i ena som skool sättas
 upp i rammen i ve därana öva alt i hela husett
 fute på gran o ett länt stöck batt it väyer,
 o sau hela likrummet som skool blåsi blåyas me
 ena i granis i hakhattis i vita lakeu, i brunsa
 mä vitt pappa säm va klept i remsa i hussidulla,
 ja där va ett fasett arbet som där ble när som en
 rima mänska do, i där to ti där ska ja säya te o laga
 i änin allt dädär mä mat i doökyam av alla say. Te
 ett hundatal mänskar som skool hälla på i ofta i
 suppa i dricka alla minst en rikmas te,

nästan vet man att de som va beerna haä mätt me
mat i brännvin mä say, män så gick dä it mätt me
ja si man haä mä say bröthaka, i spanthaka, i beakelrar,
i brintar i männa skay, i foddin, i stöthaka, i säst i
brygost, i mätt meä, för si inen är bangamma uell
va samma än där andra, för si alla deras fänina ratter
opp paa en låna bänk i stastuan, i nä di fram te dä
stora brätt i skool ayta si skool va i en är bangamma
na skara va o en sin fänin, i dä va dä man fik
si rikken är där som va väst te o ha mä say, o
si dä va säe vanlett att man haä me say et stop brän-
vin där man skool paa en begravning, män va dä
när rihlet fönämma si haä han när en manna mä
say te en begravning, för si dä skool suppar mätt väe på
begravningsplatsen i ve hösthan i paa hemvägen, så dä
gick it brännvin ska ja säya, för si alla gäbbana fik
läva va falla hela tien, för te o hälla homöätt oppe.

INDRE TILLFÖRLITLIGT

ja si när säy dä va int franga om för di som it hörd
 te, i för nästen be dä inett säyan är säu läne som man
 va te hoga, för si man had annatt te o förtra tva me,
 si man skool näst te o första varannas störha mä
 o dra brok, i löfta mästa, i seriska arm, i löfta
 kungla, i löfta stala, i löfta varan i härd, i dä
 va mäett som di hae te o förvata tien me, si va
 dä te o sinta slant, i spela pinn om pänga, si dä
 broon kvinfolken va mä om, i liasae te o mastu
 slant i ruta, i vita bron äpp, i männa andra smau
 leha som kvinfolken broon i veel va mä om, i säu
 fih man dyta o suppa däss i mellan, i säu hall man
 pau te mam va stött fall fram pau nattabrömen
 dä man skool gae o lägga say, för te o säva ruse
 av say, säu at man broone börja med dä summa
 iyäst säu foatt man fih opp ögena nästa maren
 iyän, i säu yih dä te hela tien man va pau it redia gravöl

3187

9

MINDRE TILLFÖRLITLIG!

samman gäba, då va rik sau bu då haan ve sina tefäll
 för si alla veel va värt, o si då förham att ofta at di
 haan i luen sau varanna, för si då va sau vanlett jän
 alla matas unna vära förpödas te, si då vaan just då
 som saat haydan sau ett i va bronan sau hela vär-
 het, ja si då ble sau part i blan sau att deras kärin-
 ar måtte låga say i luen i ta han om vassina
 gobba, i ja ska säga att då ja int nä att då va en
 begravnin di va sau, då fäste man int nät sär-
 skilt uppseande ve, för si bron då te där tablan nu
 fik att örfilana dansa om då rätt va pä et gravöl
 nä då sea va öva si to man te flaskar o drak
 en föreningshål i så va då ha bron igän, i sau
 bögatade igän mä sinna leka i äpptä, i då yeh
 ha dant sau gravöl, som sau barsät o brölupp
 o yulamatas i andra fösta för si då va i ha vatt
 vära förpödas sed att igänam unna flyda daer.